

কাৰখানা আইন, ১৯৪৮

দ য ফকে টৰীজ এক ট, ১৯৪৮ ক?

কাৰখানা আইন, ১৯৪৮ ভাৰত চৰকাৰে কাৰখানাত নথি জতি শ ৰমকিসকলৰ
স বাস থ য, সুৰক যা আৰু কল যাণ নশি চতি কৰাৰ বাবে প ৰণয ন কৰা এক
উল লখেয গ য আইন। ইয াৰ লক য য হৈছে কাৰখানাসমূহৰ কৰ ম
পৰসি থতি নিযি ন ত ৰণ কৰা আৰু দুৰ ঘটনা, বৃত তগিত ৰ গ, শ ৰমকিৰ শ ষণ
প ৰতৰি ধ কৰা।

আইনী কাঠাম :

কাৰখানা আইনখনে কাৰখানাৰ কাৰ য যকলাপ আৰু কৰ ম পৰসি থতি নিযি ন ত ৰণৰ বাবে এক বসি তৃত
আইনী কাঠাম প ৰদান কৰে। ই সকল চ হদত প ৰয জ য য'ত শক তৰি সহায় ত উৎপাদন প ৰক ৰযি া
সম পন ন কৰা হয় আৰু দহজন বা তাতকৈ অধিক শ ৰমকি নিযি গ কৰা হয় , বা য'ত শক তৰি সহায়
অবহিনে উৎপাদন প ৰক ৰযি া সম পন ন কৰা হয় আৰু বশিজন বা তাতকৈ অধিক শ ৰমকি নিযি গ কৰা
হয় ।

মূল বধিানসমূহ:

স বাস থ য আৰু সুৰক যাৰ ব যৱস থা:

কাৰখানা আইনখনে শ ৰমকিসকলক বৃত তগিত বপিদ আৰু বপিদৰ পৰা ৰক যা কৰবিলৈ কাৰখানাসমূহত
ৰূপায় ণ কৰবিলৈ বভিনি ন স বাস থ য আৰু সুৰক যাৰ ব যৱস থাৰ নৰি দশে দযি ে। এই
ব যৱস থাসমূহৰ ভতিৰত আছে সেঠকি বায ু চলাচল, প হৰ, পৰষি কাৰ-পৰচি ছন নতা, আৰু
অনাময ব যৱস থা নশি চতি কৰাৰ লগতে অগ ননিৰি বাপক বাহনীৰ বাবে পৰ যাপ ত
সঁজুলি আৰু জৰুৰীকালীন প ৰস থানৰ ব যৱস থা কৰা।

কৰ মৰ সময় আৰু বশি ৰামৰ সময় :

এই আইনখনে প ৰাপ তবয় স ক শ ৰমকিৰ কৰ ম সময় নযি ন ত ৰণ কৰাৰ লগতে
সপ তাহত ৪৮ ঘণ্টাতকৈ অধিক আৰু দনিট ত ৯ ঘণ্টা শ ৰমকিক নযি গ কৰাত নযিধোজ া
আৰ প কৰিছে। ইয় াৰ উপৰিও জৰিণৰি ব যৱধান নৰি ধাৰণ কৰা হৈছে, যেনে পাঁচ ঘণ্টা কাম
কৰাৰ পছিত আৰু সাপ তাহকি ছুটীৰ পছিত দৈনিকি কমণ্ডে আধা ঘণ্টা জৰিণলি ৱা।

মহলি আৰু শশিৰ নযি গ:

কাৰখানা আইনত মহলি আৰু শশিৰ নযি গৰ ব যৱস থা আছে, য'ত নশিৰ শ বফিটত মহলিক নযি গ
কৰাত বাধা আৰু মহলি আৰু শশি শ ৰমকিৰ সুৰক ষা আৰু কল যাণ নশি চতি কৰাৰ ব যৱস থা আছে।

কল যাণমূলক ব যৱস থা:

এই আইনখনত শ ৰমকিৰ কল যাণৰ বাবে বেধান অন তৰ ভুক ত কৰা হৈছে, যেনে বশিদ্ ধ থ ৱাপানী, অনাময
ব যৱস থা, প ৰাথমকি চকিহিসাৰ সুবধি, নৰি দযি ট সংখ যক শ ৰমকি নযি গ কৰা কাৰখানাত
কণে টনিৰ সুবধি প ৰদান কৰা। ইয় াৰ উপৰিও নৰি দযি ট সংখ যক শ ৰমকি নযি গ কৰা
কাৰখানাসমূহত কল যাণ বযিয া নযিুক তৰি নৰি দশে দযি া হৈছে।

বৃত্ত তগিত স বাস থ য:

কাৰখানা আইন অনুসৰি কাৰখানাসমূহে শ ৰমকিসকলৰ বৃত্ত তগিত ৰ গ ধৰা পলোবলৈ আৰু
প ৰতৰি ধৰ বাবে সময় সে সময় সে বাস থ য পৰীক ষা কৰবি লাগবি। ইয় াৰ উপৰিও দুৰ ঘটনা,
বপিজ জনক পৰঘিটনা, আৰু বৃত্ত তগিত ৰ গৰ বযিয েউপযুক ত কৰ ত্পক ষক জন ৱাৰ নৰি দশে
দযি ে।

শৰমকিৰ ওপৰত পৰভাৱ:

কাৰখানা আইনখনে শৰমকিসকলক আইনী সুৰক যাপৰদান কৰি আৰু কাৰখানাত নৰিপদ কৰম পৰসি থতি নিশি চতি কৰি তেওঁলকৰ স বাস থ য, সুৰক যা, আৰু কল যাণৰ ওপৰত যথেষ্ট টপৰভাৱ পলোয়। ই দুৰ ঘটনা, আঘাত, আৰু বৃত্ত তগিতৰ গপৰতৰি ধ কৰাত সহায় কৰে, যাৰ ফলত শৰমকিসকলৰ মংগল আৰু উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধি পায়।

পৰত যাহ বান আৰু সংসকাৰ:

কাৰখানা আইনখনে কাৰখানাসমূহৰ কৰম পৰসি থতি উন নত কৰাত সহায় কৰিছে যদিও ই অপৰ যাপৰত বলবৎকৰণ, অনুসৰণৰ সমস্যা, আৰু উদীয়মান বৃত্ত তগিত স বাস থ য আৰু সুৰক যাৰ বপিদসমূহ ম কাৰিলা কৰিলে আধুনিকীকৰণ পৰ্য্যজনীয় তাৰ দৰে পৰত যাহ বানৰ সন মুখীন হৈছে। বলবৎকাৰী ব যৱস থা শক তশিলা কৰিলে, সুৰক যাব যৱস থাপনাত শৰমকিৰ অংশগৰহণ বৃদ্ধি কৰিলে, কাৰখানাত বৃত্ত তগিত স বাস থ য আৰু সুৰক যাৰ সংস্কৃতি পৰসাৰতি কৰিলে সংসকাৰৰ পৰ্য্যজন।

উপসংহাৰ:

১৯৪৮ চনৰ কাৰখানা আইনখনে কাৰখানাসমূহৰ কৰম পৰসি থতি নিশি নতৰণ আৰু শৰমকিৰ স বাস থ য, সুৰক যা আৰু কল যাণ সুৰক যতি কৰাত গুৰুতৰপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। কৰমক যতে বৰ সুৰক যা, পৰিষ্কাৰ-পৰিষ্কাৰ ছন নতা আৰু কল যাণৰ বাবে মানদণ্ড স থাপন কৰি এই আইনখনে শৰমকিসকলৰ সামগ্ৰিক মংগল আৰু উৎপাদনশীলতাত অৰিহণা য গায় আৰু সামাজিক নিযায় আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নক পৰসাৰতি কৰে। কনি তুবৰ তমানৰ পৰত যাহ বানসমূহৰ ম কাৰিলা আৰু শৰমকিৰ অধিকাৰ সুৰক যতি আৰু কৰমক যতে বতহ ৱা দুৰ ঘটনা আৰু আঘাত পৰতৰি ধৰ বাবে আইনখনৰ ফলপৰিস্ৰুপায়ণ নিশি চতি কৰাৰ বাবে নিৰ্ভৰ পৰিচেষ্টাৰ পৰ্য্যজন।